

Vergaderjaar 2023–2024

29 684

Waddenzeebeleid

33 529

Gaswinning

Nr. 262

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 maart 2024

Zoals u weet heeft de Raad van State mij opgedragen om uiterlijk eind maart een besluit te nemen omtrent het voornemen van de NAM om vanuit Ternaard onder de Waddenzee naar gas te boren. Een groot deel van uw Kamer, de overheden in het gebied, diverse natuur- en milieuorganisaties en Unesco hebben mij bij verschillende gelegenheden opgeroepen om deze winning niet toe te staan.

Zeespiegelstijgingsscenario's

Ik heb in het najaar van 2023 aangegeven dat ik, in lijn met de aangenomen motie-Boulakjar¹ voor de finale besluitvorming in afwachting was van het Unesco State of Conservation-rapport en de laatste inzichten over de zeespiegelstijging in het Waddengebied. Beide zijn nu beschikbaar.

De gas- en zoutwinning onder de Waddenzee volgt het «hand aan de kraan»-principe om schade aan de natuur te voorkomen. Veilige gebruiksruimtes worden vastgesteld om bodemdaling veroorzaakt door delfstoffenwinning binnen natuurlijke grenzen te houden. De gebruiksruimtes voor de gas- en zoutwinning onder de Waddenzee worden mede bepaald door de verwachte relatieve zeespiegelstijging, de combinatie van autonome bodemdaling door natuurlijke processen en de voorspelde bodemdaling door delfstoffenwinning. Monitoring wordt strikt uitgevoerd en de gebruiksruimte wordt ten minste elke vijf jaar herzien op basis van wetenschappelijke inzichten en vaker als dat nodig wordt geacht.

Het huidige gebruiksruimtebesluit houdt rekening met een verwachte zeespiegelstijging van 2,4 mm/jaar tot 2026. Naar aanleiding van signalen uit de zeespiegelmonitor 2022, gepubliceerd in maart 2023, en het advies van SodM van 6 december 2022 heb ik opdracht gegeven om versneld een nieuw advies te geven over de zeespiegelstijging in de Waddenzee.

¹ Kamerstuk 33 529, nr. 1160.

Dit advies is gevraagd aan experts van Universiteit Utrecht, KNMI, Deltares, NIOZ, TU Delft en TNO.

Op 31 januari 2024 is het advies «beleids- en richtscenario relatieve zeespiegelstijging Waddenzee 2024–2050» ontvangen. Dat advies treft u als bijlage aan bij deze brief.

De relatieve zeespiegelstijging in dit advies is hoger dan de zeespiegelstijging uit eerdere adviezen en gaat uit van een verwachte zeespiegelstijging van 3,6 mm/jaar in 2024 tot 3,85 mm/jaar in 2029. De afwijking ten opzichte van de vorige adviezen komt met name door het gebruik van een meer geavanceerd regressiemodel waarbij op voorhand geen aanname wordt gedaan over de aanvang en mate van een eventuele versnelling, het gebruik van een versnellingsterm in de berekening, en door de toevoeging van recentere waarnemingen. Doordat de verwachting van de zeespiegelstijging hiermee hoger uitvalt dan eerder voorzien, is de ruimte voor activiteiten die daarop aanvullend invloed hebben, waaronder mijnbouw, beperkter dan eerder voorzien.

De nieuwe inzichten in de zeespiegelstijging zullen binnen enkele weken worden verwerkt in een aanpassing van het gebruiksruimtebesluit. Alle operators in het waddengebied moeten automatisch voldoen aan de ruimte in dit nieuwe besluit en hun winning daar zondig mee in overeenstemming brengen. Om die reden is vandaag contact opgenomen met zowel NAM als Frisia om hen in te lichten over het nieuwe advies over de zeespiegelstijging in de Waddenzee.

Aanvullend advies SodM

Als vervolg op deze nieuwe inzichten, heb ik aan Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) op 16 februari 2024 aanvullend advies gevraagd wat deze scenario's betekenen voor het winningsplan bij Ternaard en of het eerdere advies van de SodM uit 2019 daaromtrent – waarin zij nog wel mogelijkheden tot gaswinning zag – aanvulling behoeft. Het SodM heeft hierop op 29 februari advies uitgebracht, dat op mijn verzoek nader is toegelicht bij brief van 1 maart. Beide treft u eveneens aan als bijlagen.

Naar het oordeel van SodM heeft het nieuwe advies belangrijke implicaties voor het ingediende winningsplan Ternaard en de besluitvorming hierover. SodM geeft aan dat voor alle berekende bodemdalingsscenario's alleen het niet starten van de gaswinning kan waarborgen dat, gegeven de grote onzekerheden met betrekking tot de bodemdaling als gevolg van de voorgenomen gaswinning, de gebruiksruimte van de Waddenzee niet overschreden wordt. SodM adviseert mij daarom, in aanvulling op het eerdere SodM advies uit 2019, om niet in te stemmen met het winningsplan Ternaard.

De zorgvuldigheid vereist dat ik NAM in de gelegenheid stel nieuwe berekeningen te maken in relatie tot de adviezen van de expertgroep en SodM alvorens ik mijn besluit neem. Gegeven het advies van SodM kan ik niet anders dan weigeren, tenzij uit de aanvullende berekeningen van NAM blijkt dat de winning geen nadelige gevolgen heeft.

Ik zal in verband met deze nieuwe adviezen de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State vragen mij uitstel van de beslistermijn in de Rijkscoördinatieregeling-procedure te verlenen.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
J.A. Vijlbrief